

ВІДГУК

**офіційного опонента на дисертаційну роботу
ЗАЧКО Ірини Григорівни «Моделі та методи
гібридного управління програмами проєктів
соціально-економічного розвитку територій
засобами механізмів конвергенції», подану на
здобуття наукового ступеня кандидата технічних
наук зі спеціальності 05.13.22 – управління
проектами та програмами**

У дисертаційній роботі Зачко І.Г. вирішено науково-прикладне завдання розробки моделей та методів гібридного управління програмами з використанням конвергенції існуючих систем знань проектного менеджменту.

Наукові результати, отримані в дисертації, доповнюють існуючу методологію управління проектами в складних організаційно технічних системах, якими є регіональні територіальні системи в умовах зовнішніх та внутрішніх загроз турбулентного конкурентного оточення. Аналіз сучасних тенденцій реалізації складних програм проєктів соціально-економічного розвитку засвідчив неефективність діючих методологій управління проектами, пов'язаних з відсутністю механізмів гібридного управління проектами на основі конвергенції кращих практик управління програмами проєктів територіального розвитку. Міжнародний досвід щодо управління програмами розвитку соціально-економічних систем засвідчує, що успіх розвинених країн у сфері управління програмами обумовлений, насамперед, ефективним використанням механізмів проактивного управління проектами на державному рівні, в тому числі і на рівні адміністративно-територіальних

одиниць. Перелік окреслених вище проблем в галузі знань управління проектами та програмами визначає актуальність та значущість проведеного в дисертаційній роботі дослідження. Слід відмітити, що здобувач пропонує нові підходи щодо управління програмами розвитку соціально-економічних систем, які базуються на ефективних методах та моделях проактивного управління проектами.

Дисертація відповідає тематичній спрямованості наукових розробок, що здійснювались у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності.

Визначені в дисертаційній роботі мета, завдання, об'єкт та предмет дослідження розкривають глибину, багатогранність проведеного наукового аналізу та сприяють систематизації теоретичних результатів вчених, та створюють відповідне теоретичне підґрунтя для проведення подальших досліджень в цьому напрямку. Уточнення базових понять, інтерпретація ключових категорій, обґрунтування нових термінів гібридного управління в програмах розвитку соціально-економічних систем складають теоретичне ядро дисертаційної роботи.

Структура й обсяг дисертації. Робота виконана у Львівському державному університеті безпеки життєдіяльності . Дисертація складається зі змісту, вступу, чотирьох розділів, загальних висновків та пропозицій, списку використаних джерел із 140 найменувань та 3 додатків на 6 сторінках. Повний обсяг дисертаційної роботи становить 152 сторінки.

У **вступі** обґрунтована актуальність теми досліджень, наведено дані щодо зв'язку дисертаційної роботи з науковими темами та програмами, сформульовані мета і задачі дослідження, подано об'єкт, предмет та методи дослідження, визначено

наукову новизну і практичне значення отриманих результатів, приведені відомості про особистий внесок здобувача, публікації, про впровадження та апробацію результатів дослідження.

У **першому розділі** «Генезис наукового завдання управління проектами та програмами розвитку соціально-економічних систем в науці та практиці» проведено інформаційний та літературний аналітичний огляд діяльності наукових шкіл з гібридного управління програмами та конвергенції систем знань з управління проектами. Досліджено поняття управління програмами в міжнародних стандартах: PMBOK, P2M, Individual Competence Baseline for Project, The Standard for Programme Management, ДСТУ 54869-2011, ДСТУ 54870-2011, ISO 21500:2012.

У **другому розділі** «Науково-прикладна концепція гібридного управління програмами проєктів соціально-економічного розвитку територій» запропоновано термінологічний базис дослідження, зокрема удосконалено терміни за рахунок доповнення визначень понять положеннями проєктного підходу та подано загальний аналіз сучасних тенденцій реактивного та проактивного управління складними соціально-економічними системами. Визначено концептуальну модель гібридного управління програмами розвитку регіональних територіальних систем.

У **третьому розділі** «Методи проактивного управління програмами соціально-економічного розвитку територій» сформульовано ядро механізму гібридного управління програмами соціально-економічного розвитку територій, що базується на використанні проактивних методів управління проектами. Це уможливило, на основі дослідження тенденцій

реалізації програм соціально-економічного розвитку територій, визначити їх основні специфічні риси та характеристики. Розкрито поняття конвергенції знань з управління проектами в гібридному управлінні програмами соціально-економічного розвитку територій.

У **четвертому розділі** «Інтеграція методів та моделей гібридного управління програмами проектів на прикладний рівень територіальних регіональних систем» розроблено конвергентну модель гібридного управління проектами соціально-економічного розвитку територій. Використовувались засоби ідентифікації основних викликів в життєвому циклі регіональної системи, та враховувались індикатори успіху проектів в програмі на основі аналізу кращих практик управління проектами.

У **висновках** стисло сформульовані ключові наукові і практичні результати дисертаційної роботи.

У **додатках** наведені акти впровадження результатів дисертаційної роботи здобувача у діяльність Рава-руської міської ради та у освітній процес Львівського державного університету безпеки життєдіяльності.

Наукова новизна отриманих результатів. Наукова значимість дисертаційної роботи Зачко І.Г. відображає поглиблений стан розвитку сучасної методології управління проектами та програмами в частині: «Процеси управління функціонуванням та розвитком проектно-керованих або проектно-орієнтованих соціальних та організаційно-технічних систем. Офіси управління проектами/програмами/портфелями проектів. Команди та командування в управлінні проектами/програмами/портфелями проектів».

Викладені в дисертаційній роботі положення відповідають паспорту спеціальності 05.13.22 – управління проектами та програмами.

За результатами наукового дослідження сформульовано наступні положення, що мають ознаки наукової новизни та виносяться на захист: гібридна модель управління програмою проектів соціально-економічного розвитку територій, що дозволить підвищити ефективність управління зазначеною програмою; конвергентна причинно-наслідкова модель гібридного управління програмами розвитку територій; метод фінансового регулювання розвитку територій, що дає змогу призначити пріоритети проектам в програмі; термінологічна база управління проектами, програмами, портфелями розвитку соціально-економічних систем.

Здобувачем введено та формалізовано нові визначення: «Гібридне управління програмою проектів соціально-економічного розвитку територій», «Конвергенція механізмів управління проектами», «Регіональна соціально-економічна територіальна система», що розширює та доповнює понятійний апарат управління проектами на основі конвергенції існуючих систем знань з управління проектами.

Вказані вище складові наукової новизни дисертаційних досліджень щодо розробки нової концепції гібридного управління програмами розвитку регіональних систем в умовах конкурентного турбулентного оточення вказують на те, що робота містить нові, раніше не захищені наукові положення, та отримані і опубліковані здобувачем нові науково обґрунтовані результати, які у сукупності розв'язують важливе науково-прикладне завдання.

Ступінь обґрунтування наукових положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Обґрунтованість положень дисертаційної роботи забезпечується логічністю примусовості міркувань, обґрунтованістю тез, які висуваються, аргументами. Достовірність одержаних результатів підтверджується перевіреними практичними знаннями у вигляді концептуальних моделей гібридного управління програмою при реалізації проектів регіонального розвитку. Позитивні результати, отримані від впровадження розроблених моделей в навчальний процес ЗВО та територіальній орган управління, підтверджені актом впровадження результатів роботи.

Зазначене вище дозволяє зробити висновок, що ступінь обґрунтованості наукових положень і висновків дисертаційної роботи відповідає вимогам п. 11 "Порядку присудження наукових ступенів" України. Дисертаційна робота містить висунуті автором науково обґрунтовані теоретичні результати та наукові положення, які характеризуються єдністю змісту і свідчать про особистий внесок здобувача в науку.

Практична цінність. Результати дисертаційного дослідження у вигляді розроблених методів та моделей формують практичні механізми побудови систем проактивного управління розвитком регіональних систем. Цінність отриманих результатів для практики підтверджується окремими положенням актів впровадження, які наведено в додатках до дисертації.

Результати досліджень мають гармонійне поєднання теоретичних і експериментальних даних, апробовані в публікаціях автора, у доповідях на науково-практичних та науково-методичних конференціях. Наукові положення в достатній мірі обґрунтовані, а висновки, рекомендації та

практична реалізація, які зроблені на основі наукових положень, достовірні, мають логічну основу і обґрунтування.

Можна рекомендувати до впровадження результати роботи в регіональних органах влади, а також у навчальний процес ЗВО при викладанні дисциплін зі спеціальності 073 "Менеджмент" та 122 «Комп'ютерні науки» (освітньо-професійні програми «Управління проектами»).

Достовірність наукових результатів. Достовірність отриманих результатів забезпечується коректним використанням методів оцінки та пріоритизації проектів соціально-економічного розвитку територій та підтверджується апробацією основних положень на науково-практичних конференціях, публікаціями у наукових виданнях та впровадженнями у практиці.

Повнота відображення в публікаціях. Основні результати дисертаційної роботи достатньо повно викладені в наукових виданнях. Усі основні положення та найбільш важливі результати дисертації, подані до захисту, опубліковані у необхідному обсязі у фахових виданнях та пройшли відповідну апробацію. За темою дисертації опубліковано 14 друкованих праць, у тому числі 7 статей у спеціалізованих фахових виданнях, 1 колективна монографія.

Особистий внесок здобувача. Виконані дослідження, наукові результати і висновки, які приведені в дисертації та виносяться на захист, отримані особисто здобувачем, а наукові положення, моделі і результати, які представлені у спільних роботах, розроблені здобувачем при особистій участі автора і відображені в переліку публікацій автореферату.

Оцінка змісту дисертації і її оформлення. Дисертація написана в науковому стилі викладення матеріалу, добре

оформлена з використанням сучасних комп'ютерних технологій. Стиль викладання матеріалів досліджень, наукових положень і висновків забезпечують легкість та доступність її сприйняття. Виклад ведеться аргументовано і логічно, коректно і конкретно. Оформлення роботи відповідає існуючим установленим вимогам.

Зміст автореферату ідентичний основним положенням дисертації та свідчить про те, що задачі дослідження вирішені в повному обсязі. Задачі та результати досліджень відповідають паспорту спеціальності 05.13.22 - управління проектами та програмами, за якою вона подається до захисту.

Однак, у роботі **визначені певні недоліки**:

1. У першому розділі дисертації варто було б ґрунтовніше проаналізувати проблеми управління програмами регіонального розвитку, пов'язаними зі стейкхолдерами, аналізом внутрішнього та зовнішнього оточення проектів та їх ризиків.

2. Обсяг 2 розділу становить 41 сторінку, що становить 36 % основного тексту.

3. П. 2.3. та 2.4 розділу 2 стосуються механізмів фінансування соціально-економічних систем, які можна використати для фінансування проектів регіонального розвитку, проте це не є класичні методи управління проектами.

4. У списку використаних джерел занадто багато уваги приділено працям у напрямі фінансового регулювання розвитку соціально-економічних систем, зокрема роботи 40, 64 – 66, 71 – 79, 81, 82, 91.

5. В розділі 2, а саме в п. 2.3 здобувач оперує поняттям реактивних методів управління проектами. Проте, наводяться лише фінансові інструменти управління соціально-економічними системами. В управління проектами є набагато ширший

інструментарій механізмів реактивного управління проектами, ніж ті, що запропоновані.

6. Концептуальна модель проектного середовища ініціалізації програми розвитку регіональних соціально-економічних систем (рис. 3.4 на стор. 96) носить більш теоретичний характер. Хотілося б побачити її застосування в запропонованій концепції гібридного управління програмами.

7. В. п. 3.3 здобувач вживає поняття метод гібридного управління, в анотації дисертації (стор. 5) та висновках до розділу 3 (стор. 107) – механізм гібридного управління, хоча насправді мається на увазі модель гібридного управління.

8. У розділі 4 не в повній мірі описана можливість використання результатів дисертаційного дослідження при здійсненні гібридного управління. Апробація проведена на прикладі одного регіонального органу влади, коли доцільно було б зробити узагальнення на суб'єкти управління різного адміністративно-територіального поділу.

9. Порухнені правила оформлення бібліографічного опису у списку використаних джерел для наступних робіт: 13, 40, 45, 65, 133 та ін.

10. В роботі є стилістичні та граматичні помилки.

Наведені недоліки не впливають на загальну позитивну оцінку роботи.

Висновок. Дисертація є завершеною роботою, в якій отримані нові науково обґрунтовані результати, що в сукупності вирішують важливе науково-практичне завдання, пов'язане з розроблення моделей, методів та механізмів гібридного управління програмами проектів соціально-економічного розвитку територій засобами конвергенції існуючих систем знань

та успішних практик проектного менеджменту. Вирішення цього завдання має суттєве значення для управління проектами та програмами. Висновки по дисертації в повній мірі охоплюють результати роботи і є коректними.

Зміст автореферату відповідає в повній мірі змісту дисертації. Публікації здобувача відображають результати досліджень. Дисертаційна робота оформлена згідно необхідних вимог.

За своїм змістом, обсягом виконаних досліджень та рівнем викладання матеріалу, дисертація «Моделі та методи гібридного управління програмами проєктів соціально-економічного розвитку територій засобами механізмів конвергенції», відповідає паспорту спеціальності 05.13.22 і вимогам п. 9, 11 – 14 «Порядку присудження наукових ступенів», затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 24.07.2013 р. № 567 зі змінами, а її автор, Зачко Ірина Григорівна, заслуговує присудження наукового ступеня кандидата технічних наук зі спеціальності 05.13.22 – управління проектами та програмами.

Офіційний опонент

доктор технічних наук, професор,
завідувач кафедри управління проектами
в міському господарстві і будівництві
Харківського національного університету
міського господарства імені О.М. Бекетова

Ігор ЧУМАЧЕНКО

Підпис ЧУМАЧЕНКА Ігоря Володимировича засвідчую:

30.03.2021

